

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT**

**PROGRAM ORIENTUES
PËR MATURËN SHTETËRORE**

(Provim me zgjedhje)

**LËNDA:
GJUHË GREKE**

**Koordinatore: Erifili Hashorva
Viti shkollor: 2013 -2014**

**TIRANË
JANAR, 2014**

1. UDHËZUES I PËRGJITHSHËM MBI PROGRAMIN E PROVIMIT KOMBËTAR TË MATURËS SHETËRORE PËR LËNDËN E GJUHËS GREKE DHE MBI PËRDORIMIN E TIJ NGA MËSUESIT

Ky program orientues mbështetet në standardet e arritjes së mësimin të gjuhës greke dhe bazuar në udhëzimin e datës 26/12/2013 të Ministrisë të Arsimit dhe Sportit ‘Për Zhvillimin e Provimeve të Maturës Shtetërore’ ku gjuha e huaj është përcaktuar provim (lëndë) me zgjedhje. Niveli i njohurive i përket nivelit **B2** sipas dokumentit evropian “Kuari i Përbashkët Evropian i referencave për Gjuhët.

Programi orientues për përgatitjen dhe realizimin e provimit të Maturës Shtetërore për gjuhën greke, është realizuar si sintezë e njohurive dhe shprehive të fituara gjatë gjithë procesit mësimor në këtë lëndë, si në aspektin tematik ashtu edhe në aspektin gjuhësor (gramatikor, leksikor) dhe funksional.

Ky program duhet të nxisë inspirim dhe sfidë për të gjithë nxënësit dhe t’i përgatisë ata për të ardhmen. Programi Orientues është ndërtuar duke pasur parasysh nevojat e nxënësve si dhe zhvillimet e tyre personale.

Synimet e Programit

Ky program synon:

- Të ndihmojë nxënësin në përgatitjen e tij për provimin e maturës në gjuhën greke.
- Të ndihmojë mësuesin e lëndës në punën e tij për zbatimin e programit dhe për t’u dhënë orientimet e duhura nxënësve.
- Vlerësimin e njëkohshëm të 2 aftësive kryesore (nga katër aftësi që ka gjuha e huaj) dhe dy konceptet bazë, që janë: **të lexuarit dhe të kuptuarit dhe të shprehurit me shkrim.**
- Të japë orientime për specialistët e gjuhës greke që merren me hartimin e testeve të Maturës Shtetërore.

- Vlerësimin e të kuptuarit dhe të shprehurit me anë të strukturave gjuhësore bazë, aftësinë për të përdorur gjuhën që është e përshtatshme për greqishten standarde (në aspektin e saj morfologjik, sintaksor, leksikor dhe funksional).
- Të matë aftësinë për të përdorur formimin gjuhësor në mënyrë të pavarur, në mënyrë korrekte dhe të përshtatshme në situatën e komunikimit me shkrim duke shprehur aftësinë e organizimit të ideve, mbrojtjes së ideve të tyre me shembuj dhe argumente nga jeta e tyre.

Udhëzime praktike mbi përdorimin e programit

Për përdorimin e këtij programi mësuesi duhet të ketë parasysh specifikën e gjuhës së huaj, ku nxënësi në provim do të përballet me situata të reja ose me pjesë të reja leximi por tematika, gramatika dhe funksionet gjuhësore do të jenë po ato.

Kur flitet për tematikën kryesore në program (p.sh: “ μ ”) kjo nuk do të thotë që në provim do të ketë pasazhe nga mësimet që ka në libër (p.sh David Copperfield, Jony Deep etj). Në provim mund të dalë jeta e një figure tjetër të shquar në atë fushë. Kështu që mësuesi duhet t’i përgatisë nxënësit që të kenë njohuri dhe një bagazh të konsiderueshëm leksikor për temat që janë të përfshira në program (μ , , , , , , μ , , .) Përsa i përket gramatikës, mësuesi duhet t’i përgatisë nxënësit që të jenë në gjendje të zgjidhin ushtrime mbi aspektet kryesore gramatikore (, , μ , , μ , μ , .) duke dalë nga konteksti i mësimëve ku këto probleme trajtohen. Mësuesi duhet t’i vërë theksin anës praktike të zgjidhjes së ushtrimeve, duke i trajtuar këto ushtrime në forma të ndryshme, herë me tipe ushtrimesh me alternativa, e herë tipe ushtrimesh të hapura, ku më të spikaturat janë μ , μ .

Funksionet gjuhësore duhet të trajtohen në mënyrë sa më të larmishme duke përdorur situata nga të gjitha fushat e jetës, por duke ruajtur formatet dhe shprehjet që jepen në tekstet mësimore. Nxënësi duhet të jetë i përgatitur kryesisht për këto funksione gjuhësore:

- Reflektimi mbi përmbajtjen e një fragmenti dhe nxjerrja e informacionit të duhur prej tij.
- Paraqitja e elementëve provues që mbështesin idenë e dhënë nga vetë nxënësi.
- Thellim në kuptimin e një fraze dhe gjetja e sinonim të saj.
- Formimi i një kuptimi të përgjithshëm dhe nxjerrja e moralit të pjesës.
- Zhvillimi i aftësisë krijuese dhe interpretuese dhe paraqitja e elementëve që justifikojnë përgjigjen e dhënë.
- Kuptimin global të tekstit.
- Kuptimi i thelluar: gjetja e të pashprehurës ose idesë që nënkuptohet, qëndrimin e autorit, etj.
- Plotësimi i ushtrimeve leksikore rreth tekstit.
- Gjetjen e fjalëve referuese.
- Zgjidhjen e ushtrimeve leksikore dhe gramatikore rreth tekstit.

22. Të shprehurit me shkrim ()

Në provimin e maturës nxënësi duhet të jetë në gjendje të prodhojë tekste të shkruara mbi një gamë të gjerë temash duke i lidhur elementët në mënyrë lineare, duhet të jetë në gjendje të bëjë përshkrime të hollësishme mbi tema të njohura, të tregojë me shkrim përvojat e tij duke përshkruar ndjenjat dhe reagimet e tij, të përshkruajë një ngjarje, një udhëtim real apo imagjinar, të tregojë një histori, të shkruajë ese mbi tema të ndryshme, të shkruajë një letër personale apo zyrtare, të bëjë qartë komentin e një filmi, të shkruajë një informacion duke u nisur nga shënimet e marra etj.

Për vlerësimin e kësaj aftësie nxënësi duhet të paraqesë një produkt të shkruar prej **120-150 fjalësh**, në të cilin duhet të zhvillojë një temë mbi një çështje me interes të përgjithshëm e duke marrë shkas nga pjesa e panjohur ose që nuk ka lidhje me të. Nxënësi do të vlerësohet për: përmbajtjen, leksikun, korrektësinë gramatikore dhe strukturën e koherencën.

Të shprehurit me shkrim përfshin:

- të shprehurit me shkrim në formën e një eseje për një gamë të gjerë temash të njohura e komplekse që janë trajtuar në librat e tre viteve (μ μ μ μ μ)

μ

μ);

- një produkt të shkruar saktë nga ana gramatikore dhe të strukturuar mirë (μ , μ , μ μ);
- lidhjen në mënyrë koherente të informacioneve nga burime të ndryshme;
- shprehjen e pikëpamjeve në formë të argumentuar;
- përdorimin e një repertori të gjerë leksikor;
- komente me shkrim për probleme të ndryshme (μ , μ , μ , μ).

2.3 Përdorimi i Gjuhës ()

Në këtë program njohuritë kryesore që nxënësi ka marrë gjatë tre viteve të gjimnazit, janë të dhëna përmes **fushës tematike** të mëposhtme, e cila është e ndarë në linja dhe nën-linja sipas tematikës së zhvilluar në shkollë dhe **elementëve gramatikorë**, të cilët zhvillohen në mënyrë spirale nga viti në vit dhe jepen të detajuara në program.

Shprehitë

Shprehitë kryesore që nxënësi ka fituar janë dhënë përmes **akteve dhe funksioneve komunikative**. Ato tregojnë se cilat janë shprehitë kryesore që një nxënës ka fituar përmes realizimit të programit lëndor dhe që është i aftë të shprehë.

Tipet e ushtrimeve të rekomanduara për çdo fushë

Të lexuarit dhe të kuptuarit ()
<ul style="list-style-type: none">- Pyetje mbi përmbajtjen e tekstit.- Ushtrime me përzgjedhje fjalësh ose frazash.- Plotësimi i vendit bosh me informacionin e duhur (μ).- Ushtrime me përgjigje po/jo (/).

- Ushtrime me e vërtetë/e rreme ().
- Ushtrime me disa alternativa (), përzgjedhje e alternativës së saktë nga 4 ose 5 alternativat e dhëna).
- Ushtrime ku i kërkohet marrja dhe përzgjedhja e informacionit të duhur nga teksti i dhënë.
- Ushtrime ku i kërkohet reflektimi mbi përmbajtjen e një fragmenti dhe nxjerrja e informacionit të duhur prej tij.
- Vendosja e paragrafëve sipas rendit të duhur në renditjen e ngjarjeve ()
- Ushtrime ku i kërkohet paraqitja e elementëve provues që mbështesin idenë e dhënë nga vetë nxënësi.
- Ushtrime ku i kërkohet thellim në kuptimin e një fraze dhe gjetja e sinonimit të saj.
- Ushtrime ku i kërkohet formimi i një kuptimi të përgjithshëm dhe nxjerrja e moralit të pjesës.
- Ushtrime ku i kërkohet zhvillimi i aftësisë krijuese dhe interpretuese dhe paraqitja e elementëve që justifikojnë përgjigjen e dhënë.

Përdorimi i Gjuhës

(μμ)

- Ushtrime me zëvendësim, zëvendësimi i një fjale me një të ngjashmen e saj.
- Ushtrime transformimi, shprehja e një fjalie me një strukturë tjetër por duke ruajtur kuptimin e fjalisë.
- Ushtrime me shumë zgjedhje/ alternativa ().
- Ushtrime me plotësime vendesh bosh, vendosja e fjalës së duhur.
- Ushtrime me ndërtim fjalish.
- Ushtrime me gjetje dhe korrigjime gabimesh, bashkim i funksionit me strukturën përkatëse, etj.

Të Shkruarit ()

- Shkrimi i një *email*-i, ku i tregohet një miku rreth një eksperience që ka lënë mbresa.
- Përmbledhje e një filmi, libri, ose historie.
- Aplikime ose rekomandime për një punë *part-time*.
- Shkrimi i një eseje përshkruese ose argumentuese me tërë fazat e ndërtimit të saj.
- Raporte ku shprehet një vlerësim ose një propozim.
- Shprehja e mendimit rreth një çështjeje të caktuar.

Struktura e Provimit në përqindje

Aspektet Gjuhësore që do të vlerësohen	Përqindja
Të Kuptuarit e një teksti të shkruar (letrar ose joletrar) (μ)	40%
Përdorimi i Gjuhës (gramatika dhe leksiku) (μμ)	40%
Të Shkruarit (ese' ose krijim, një letër, kërkesë, përshkrim, artikull, përmbledhje, etj.)	20%

3. Përmbajtja e Programit

Fushat tematike dhe leksiku

Kjo rubrikë e programit grupon linjat kryesore si edhe nën-linjat, të cilat janë të përbashkëta për mësimin e gjuhës së huaj. Ato reflektojnë interesat dhe motivimin e nxënësve dhe përfshijnë gjithë sferën e marrëdhënieve *familje-shoqëri-nxënës*; sferën publike dhe sferën profesionale si edhe aspektin kulturor e qytetërimin.

Përmbajtja tematike është mbështetur në programin e zhvilluar në shkollën e mesme si edhe në tekstet shkollore për gjuhën greke. Tematika e mëposhtme, e parashikuar për provimin e maturës, do të përfshijë temat bazë (sipas kurrikulës) dhe nëntema të marra nga kurríkula dhe tekstet.

Temat janë formuluar në mënyrë përgjithësuese e jo sipas titujve të teksteve dhe përfshijnë ato njohuri të cilat janë zhvilluar përmes mësimëve.

Tematika (μ)

-
-
- ,
- &
- μ ,
- μ ,
-
- ,
- μ , μ
-
- μ
- μ
- , μ ,
- μ
-
-
-

Leksiku

Programi ka karakter tematik. Në bazë të temës, përzgjidhet dhe integrohet në të përmbajtja leksikore e domosdoshme, aktet gjuhësore si edhe strukturat gramatikore që mundësojnë realizimin e komunikimit. Nxënësi duhet të zotërojë një repertor leksikor të mjaftueshëm për t'u përballuar me sukses dhe për t'u shprehur lirshëm dhe saktë me shkrim.

Aktet dhe funksionet komunikative

Sugjerohen aktet dhe funksionet e mëposhtme, të cilët shërbejnë si mënyrë orientuese për hartimin e testit dhe vlerësimin e nxënësve. Aktet dhe funksionet komunikative japin shprehitë kryesore që nxënësi ka fituar deri tani.

- μ
- μ
- ,
- μ
- , μ
- μ ,
-
- μ .
- μ μ ,
- , μ .

Elementët dhe strukturat gramatikore

Për një komunikim të saktë nga ana gramatikore, si me gojë ashtu edhe me shkrim, sugjerohet të punohet në mënyrë të përqendruar mbi strukturat dhe çështjet gramatikore më të rëndësishme të trajtuara ndër vite.

- μ :
- , μ , μ , μ
 μ , μ
- μ . μ
- μ (, μ μ)

- (, , μ)
- μ (, μ , μ , , μ)
- (μ , μ)
-
- μ
- μ

μ :

μ μ . μ ,

μ μ , μ .

μ , μ

μ μ

μ μ

Matura" μ , «